

TÜRKİYE KADIN BASKETBOL TAKIMLARINDAKİ SPORCU, ANTRENÖR VE YÖNETİCİLERİNİN İLETİŞİMSEL YAPISININ İNCELENMESİ

Süleyman ŞAHİN¹ Burçak KAYA² Canan BASTIK³ Bilge DONUK²

¹ Manisa Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Manisa, Türkiye

² İstanbul Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İstanbul, Türkiye

³ Hitit Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Çorum, Türkiye

ÖZET

Bu çalışma Türkiye Kadınlar Basketbol 1. Liginde ve 2010-2011 sezonunda yer alan takımların sporcuları, antrenörleri ve yöneticileri arasındaki mevcut iletişim durumunu tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma 17-38 yaş arası 82 kadın sporcuya uygulandı. Özellikle sporda belirlenen hedeflere ulaşmada; yönetici, antrenör ve sporcular arasında kurulan sağlıklı iletişimin, takımın performansı ve başarısı üzerindeki etkisi üzerinde durulmuştur. Çalışmada ölçme aracı olarak, “Kulüp Ortamı İletişim Anket Formu” kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, İletişimsel olarak yönetici, antrenör ve sporcu ilişkisinin iyi düzeyde olduğu ancak azda olsa antrenörlerden kaynaklı sorunlar olduğu görülmüştür. Genel olarak sporcuların birbirleriyle dayanışma içinde ve takımlarında “biz” duygusuyla hareket ettikleri, kulüp yöneticilerinin sporcularla diyaloglarının olumlu olduğu, adaletli, sorunları çözücü ve kişilik haklarına saygılı bir tavır içerisinde yaklaşım sergiledikleri görülmüştür. Yöneticilerin sezon beklentileri ve hedef belirlemenin yanı sıra takımın motivasyonundan da sorumlu olduğu düşünüldüğünde bu sonucun süreci olumlu etkileyeceği düşünülmektedir. Ayrıca sporcular çoğunlukla antrenörlerine güvenmekte, saygı duymakta, empati oluşturabilmekte ve bilgi düzeylerini yeterli görmekte iken eleştiri, kendilerine karşı eleştiri noktasında sergilenen sert tavır hususunda olumlu görüş bildirmemişlerdir.

Anahtar kelimeler: İletişim, İletişimsel Yapı, Kadın Sporcu, Basketbol

EXAMINING THE COMMUNICATIVE FORM OF SPORTSWOMEN, TRAINERS, AND DIRECTORS IN THE TURKISH FEMALE BASKETBALL TEAMS

SUMMARY

This research aims to determine the communicative form of the sportswomen, trainers and directors of the Turkish Women Basketball Major League and of the teams which participate in 2010-2011 season. The research applied to the 82 sportswomen aged between 17-38. Especially, while reaching the premeditated goals, the importance has been given to the communication between sportswomen, trainers and directors, and also to the positive effects of this communication on the teams. In the research, As a measurement tool in the study, “ Club Area Communication Survey Form” has been used.

The results of the research showed us that in a little amount there is a trainer sourced problem but generally the communication between the trainers and sportswomen are good. Generally, the communication between sportswomen are acceptable and they move with the idea of “WE”, and the directors get on well with the sportswomen, they are fair, they are open to the solving problems and they respect to the individual rights of the sportswomen. When we think about the goal setter role of the directors, this attitude of them influences the results of the matches in a positive way. Also sportswomen trust their coach, they respect their coach, they can emphasize with him, and they assure that the knowledge of the trainer is enough and acceptable, so they make a positive understanding when the coach criticizes them harshly.

Keywords: Communication, Communicative Structure, Women's Sports, Basketball

GİRİŞ

İletişime ilişkin çok çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlarda, iletilen duygu, düşünce, tutum, bilgi ve davranışların ortak anlamı üzerinde uzlaşmış olması ortak noktayı oluşturmaktadır¹⁰. İletişim Dökmen tarafından “bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci” olarak tanımlanmıştır⁷. Bu süreçte çıkabilecek sorunları önlemek insanlar arası ilişkilerde iletişim kopukluklarını engelleyebilecek, buna bağlı olarak da ilişkileri daha sağlıklı kılacaktır. Bunun yanı sıra bireyler arasında doğabilecek sorunların çözümlenmesi de bu sorunun iyi ifade edilebilmesiyle bağlantılıdır²⁰.

Etkili iletişim bir antrenörün, sporcunun, spor yöneticisinin ve spor psikologlarının sahip olabileceği en güçlü araçlardan biridir. Bu nedenle antrenörler, sporcuların kendilerine yardım ettiği hissini geliştirmesi ve her bir sporcunun aynı amaçlar için birlikte çalışması için açık iletişim modelleri kurmalıdır. Bu da antrenörün takıma olan ilgisi, kişiliği, antrenörlük felsefesi, sabırlı bir şekilde sporcularıyla iletişim halinde olması açık iletişim modelleri ile başarılıdır. İletişim bütün ilişkiler için binanın temeli gibidir. İyi iletişim kurmak sporcular arasında olumlu eleştiri ve sürekli etkileşim sağlar. İletişim sporcuya performansı hakkında bilgi vermek, kulüp içinde etkileşim, motivasyon ve

arabuluculuk gibi çeşitli sonuçların oluşmasını sağlar⁹.

Antrenör veya yöneticinin tarzı otokratik ya da demokratik olsun sahip olduğu davranış modeli sporcuların tercihini anlamada, onlardan geri bildirim almada ve iletişim kurmada önemli bir yer tutmaktadır⁵. Spor kulüplerindeki antrenörler, sporcular ve yöneticiler arasında etkili iletişim kurulması, kulüplerin hedeflerinin gerçekleşmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Sporda belirlenen hedeflere ulaşmada; yönetici, antrenör ve sporcular arasında kurulan sağlıklı iletişimin, takımın performansı ve başarısı üzerinde oldukça önemli etkisi bulunmaktadır¹².

Bu araştırmanın amacı, 2010-2011 sezonu içerisinde Türkiye Kadınlar Basketbol 1. liginde bulunan sporcu, antrenör ve yöneticiler arasındaki mevcut iletişim durumunu belirleyerek kulüp içi iletişimsel yapı arasındaki ilişkiyi ortaya koymak, bu doğrultuda belirli çıkarım ve önerilerde bulunmaktır.

İletişim becerileri öğretilebilen ve öğrenilebilen fakat bu konuyla ilgili egzersizler yapılmadığında unutulabilen becerilerdir². Bu nedenle spor yapma ortamlarının bu becerileri pekiştirmek için uygun ortamlar olduğu düşünülmüştür. Sporda belirlenen hedeflere ulaşmada; yönetici, antrenör ve sporcular arasında kurulan sağlıklı iletişimin, takımın performansı ve başarısı üzerindeki etkisi, basketbol liginde yer alan kadın sporcuların, antrenör ve yöneticileriyle

iletişim becerisi algılarının araştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan sporcu grubunun bayan basketbolcular, antrenör ve yöneticilerin ise erkek ağırlıklı olması iki farklı cins arasındaki iletişim durumlarının belirlenmesi ve iletişim algılarının tespiti açısından da önem arz etmektedir.

MATERYAL ve METOD

Türkiye kadın basketbol takımlarındaki sporcuların, antrenörleri ve yöneticileri ile aralarındaki iletişimsel yapısının incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada; Betimsel Nitelikli Tarama Modeli yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada ölçme aracı olarak Göngör M. (2009) tarafından geliştirilen ve Erkan M. (2002) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan “Kulüp Ortamı İletişim Anket Formu” kullanılmıştır. Bu anket formu Türkiye Kadınlar Basketbol 1. Liginde ve 2010-2011 sezonunda yer alan 82 kadın basketbolcuya uygulanmıştır. Ankette sporculara, sosyo demografik özellikleri içeren sorular ve “Kulüp Ortamı İletişim Anket Formu”nun içerdiği 26 soru sorulmuştur. Bu 26 soruluk anket

formundaki 12 adet soru sporcuların antrenörleriyle, 7 soru yöneticileriyle ve 7 soruda sporcuların kendi aralarındaki iletişim düzeylerini içermektedir. Anket formunda cevap bölümü, “tamamen katılıyorum”, “kısmen katılıyorum”, “kararsızım”, “kısmen katılmıyorum”, “hiç katılmıyorum” şeklinde 5 ayrı değer basamağındaki seçeneklerden oluşmaktadır.

BULGULAR

Bu bölümde sporcuların cevapladığı anket sorularının SPSS 15 programında yapılmış istatistiksel analiz bulguları yer almaktadır. Araştırmaya katılan sporcuların kişisel bilgileri ve kulüpleriyle ilgili sorular yer almaktadır. Araştırma grubunun medeni durumları ve öğrenim durumları Tablo 1.’de verilmiştir. Araştırma grubunun % 86,6’sı bekar, % 13,4’ü evlidir. Yine % 35,4’ü lise mezunu, % 64,6’sı da üniversite mezunudur. Çalışmaya katılanların büyük çoğunluğu bekar ve çoğunluğu da üniversite mezunudur.

Tablo 1. Araştırma Grubunun Medeni ve Öğrenim Durumu

Medeni Durum	Bekar		Evli	
	%	n	%	n
	% 86,6	71	% 13,4	11
Öğrenim Durumu	Lise		Üniversite	
	%	n	%	n
	%35,4	29	%64,6	53

Tablo 2. Araştırma Grubunun Kulüpte Bulunma Süresi ve Kulüp Değişirme Sayısı

Kulüpte Bulunma Süresi	1-3 yıl	3-5 yıl	5-7 yıl	7-9 yıl	9 ve üstü yıl	Toplam
Kişi Sayısı	43	19	9	6	5	82
Yüzdeler Dilim	% 52,4	% 23,2	% 11,0	% 7,3	% 6,1	% 100,0
Kulüp Değişirme Sayısı	1 kere	2 kere	3 kere	4 kere ve üstü	Toplam	
Kişi Sayısı	27	15	14	26	82	
Yüzdeler Dilim	% 32,9	% 18,3	% 17,1	31,7	% 100,0	

Araştırma grubunun kulüpte bulunma süreleri ve kulüp değişirme sayıları Tablo 2.'de verilmiştir. Sporcuların % 52,4'ü 1-3 yıl, % 23,2'si 3-5 yıl, % 11,0'ı 5-7 yıl, % 7,3'ü 7-9 yıl ve % 6,1'i de 9 yıl ve üstü aynı kulüpte spor

yaptıklarını belirtmişlerdir. Yine araştırma grubunun % 32,9'unun 1 kere, % 18,3'ünün 2 kere, % 17,1'inin 3 kere ve % 31,7'sinin de 4 kere ve üstü kulüp değiştirmiş oldukları görülmektedir.

Tablo 3. Takımınızda Spor Psikoloğu Bulunma Durumu

Psikoloğunuz bulunuyor mu?	Kişi sayısı	Yüzdeler dilim
Evet	5	% 6,1
Hayır	77	% 93,9
Toplam	82	% 100,0

Araştırma grubunun Takımınızda spor psikoloğu bulunuyor mu? sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzdeleri Tablo 3.'de verilmiştir. Araştırma grubunda yer alan sporcuların % 6,1'i

evet, % 93,9'u hayır cevabı vermiştir. Sporcuların neredeyse tamamına yakınının spor psikoloğunun olmadığı görülmektedir.

Tablo 4. Sporcuların Antrenörleriyle İlgili İletişim Durumları

	İFADELER		Tamamen katılıyor	Kısmen Katılıyor	Kararsız	Kısmen Katılmıyor	katılmıyor
1)	Antrenörümle özel sorunlarımı açık bir şekilde konuşabilirim.	F	29	28	6	10	9
		%	35,1	34,1	12,2	2,9	11,0
2)	Antrenörümüz daha başarılı olmak için takımda arkadaşlık ilişkilerine çok özen gösterir.	F	38	25	4	13	2
		%	46,3	30,5	4,9	15,9	2,4
3)	İyi bir performans gösterdiğim zaman antrenörüm bütün arkadaşlarımın önünde başarıyı takdir eder.	F	31	24	15	9	3
		%	37,8	29,3	18,3	11,0	3,7
4)	Antrenörümüz bizi eleştirirken eskiler ve yeniler şeklinde ayırım yapmaz.	F	32	20	13	8	9
		%	39,0	24,4	15,9	9,8	11,0
5)	Antrenörümüz sporcular arasındaki problemleri yönetirken kelimeleri dikkatli seçer ve konuşmaya başlamadan önce iyi düşünür ve o işin sonuçlarını göz önüne alarak konuyu bizlerle açık bir şekilde tartışır.	F	24	31	13	6	8
		%	29,3	37,8	15,9	7,3	9,8
6)	Kulübümüzde gördüğümüz en önemli iletişim sorununun antrenörümüzden kaynaklandığına inanıyorum.	F	4	13	19	17	29
		%	4,9	15,9	23,2	20,7	35,4
7)	Antrenmanlarda ve müsabaka sonrasında antrenörümüz sürekli olarak bizi eleştirir, kendisinin hatalı olduğunu hiç kabul etmez.	F	9	24	14	16	19
		%	11,0	29,3	17,1	19,5	23,2
8)	Antrenörümün sert ve kırıncı konuşması performansımı olumsuz yönde etkilemez aksine daha çok hırslanırım.	F	13	12	21	9	27
		%	15,9	14,6	25,6	11	32,9
9)	Antrenörümün yeterli bilgi birikimine ve deneyime sahip olduğuna inanıyorum.	F	39	24	11	4	4
		%	47,6	29,3	13,4	4,9	4,9
10)	Antrenörümüz birbirimiz hakkında arkadan konuşmamızla ve takım içi dedikodu yapmamızla ilgilenmez.	F	9	11	18	15	29
		%	11	13,4	22,0	18,3	35,4
11)	Antrenörümle antrenmanlarda ve müsabaka esnasında empati kurabiliyorum.	F	30	25	13	4	10
		%	36,6	30,5	15,9	4,9	12,2
12)	Antrenörümü o kadar çok seviyor ve saygı duyuyorum ki onun hakkında yapılan her türlü eleştiriye şiddetle tepki gösteririm.	F	26	22	16	9	9
		%	31,7	26,8	19,5	11,0	11,0

Araştırma grubunun antrenörleriyle ilgili sorulara verdiği cevapların frekansları Tablo 4’de verilmiştir. Katılımcıların % 69,2’si büyük çoğunlukla antrenörleriyle özel sorunlarını paylaşabildiklerini, % 76,8’i antrenörlerinin takımda arkadaşlık ilişkilerine özen gösterdiğini, % 67,1’i başarılarının antrenörü tarafından takdir edildiğini, % 63,4’ü antrenörlerinin eleştirilerinde eski ve yeni sporcular ayrımı yapmadığını, % 67,1’i antrenörlerinin sporcuların problemlerinde dikkatli, seçici ve işin sonuçlarını düşünerek hareket ettiğini, % 76,9’u antrenörlerinin yeterli, bilgili ve deneyimli olduğuna inandıklarını, % 67,1’i antrenörüyle empati kurabildiğini, % 56,1’i çoğunlukla kulüplerindeki önemli iletişim sorunlarının antrenörlerinden kaynaklanmadığını, sporcuların % 53,7’si çoğunlukla antrenörlerinin takım içi dedikodulara duyarsız kalmadığını ve % 58,5’i de çoğunlukla antrenörlerini çok sevdiklerini, saygı duyduklarını ve onlara yapılan eleştirilere şiddetle tepki gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca sporcular antrenörlerinin sürekli kendilerini

eleştirdiğini ve kendi hatalarını kabul etmedikleri yönündeki ifadeye % 40,3 oranında katıldıklarını, % 42,7 oranında katılmadıklarını belirtirken, % 17,1’ide kararsız kaldıklarını ifade etmişlerdir. Bunların yanında sporcuların % 30,5’i antrenörlerinin sert tavırlarının performanslarını olumlu yönde etkilediğini belirtirken, % 43,9’u bu görüşe katılmadığını ve % 25,6’sı da kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Sporcular çoğunlukla antrenörlerine güvenmekte, saygı duymakta, kendileriyle empati oluşturabilmekte ve antrenörlerinin bilgi düzeylerini yeterli görmektedirler. ‘‘Antrenörümün sert ve kırıcı konuşması performansımı olumsuz yönde etkilemez aksine daha çok hırslanırım.’’ sorusuna % 15,9’u Tamamen katılıyorum, % 14,6’ı Kısmen katılıyorum, %25,6’ı Kararsızım, % 11,0’ı Kısmen katılmıyorum, %32,9’u Hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Verilen yanıtlar doğrultusunda frekans aralıklarına bakıldığında sporcuların çoğunun antrenörün sert ve kırıcı konuşmasının performanslarını olumsuz yönde etkilediği görülmektedir.

Tablo 5. Sporcuların Birbirleriyle İlgili İletişim Durumları

	İFADELER		Tamamen katılıyor	Kısmen Katılıyor	Kararsız	Kısmen Katılmıyor	katılmıyor
13)	Sporcular arasında çıkan problemlerde her birimiz arkadaşlarımızın barışması için tarafsızca her türlü gayreti gösteririz.	F	34	29	13	6	0
		%	41,5	35,4	15,9	7,3	0
14)	Takım içinde hedeflere ulaşmak için sporcular arasında ben değil biz duygusu hakimdir.	F	38	18	14	6	6
		%	46,3	22,0	17,1	7,3	7,3
15)	Kulübümüzde sporcuların birbirlerini eleştirmeleri, takım içi çekişmeler olduğu için açık bir iletişim ile birbirlerine yardım etme gayreti yoktur.	F	8	15	24	16	19
		%	9,8	18,3	29,3	19,5	23,2
16)	Takım içinde yaşadığım sorunlarımı daha çok takım kaptanımla çözmeye çalışırım.	F	16	13	16	19	18
		%	19,5	15,9	19,5	23,2	22,0
17)	Bu kulübün sporcusu olmaktan dolayı mutluluk duyuyorum.	F	46	17	11	7	1
		%	56,1	20,7	13,4	8,5	1,2
18)	Kulübümüzde sporcuların birbirlerini daha yakından tanımaları ve dostça ilişkiler geliştirmeleri için sosyal faaliyetlerle ilgili çalışmaları yeterli buluyorum.	F	27	28	12	9	6
		%	32,9	34,1	14,6	11,0	7,3
19)	Takım içinde arkadaşlarımla kurduğum iletişim sayesinde müsabakalarda iyi performans gösteriyorum.	F	16	45	15	4	2
		%	19,5	54,9	18,3	4,9	2,4

Araştırma grubunun birbirleriyle ilgili sorulara verdiği cevapların frekansları Tablo 5’de verilmiştir. Katılımcıların % 76,9’u sporcular arasında çıkan problemlerin halledilmesi hususunda tarafsızca her türlü gayreti gösterdiklerini belirtmiş olup; bu frekans aralıkları ise sporcuların birbirleriyle kurdukları

arkadaşlık bağlarının güçlü olduğunu, takım içerisinde gruplaşmaların olmadığını göstermektedir. Katılımcıların % 68,3’ü, takım içerisinde ben değil de biz duygusunun hakim olduğunu; % 74,4’ü takım içinde kurulan iletişim sayesinde başarılı performans sergilediklerini belirtmişlerdir. Verilen yanıtlar

doğrultusunda frekans aralıklarına bakıldığında sporcular arasında takım ruhunun oldukça güçlü olduğu görülmekte olup; sporcuların takım bilincinin farkında oldukları ve ben değil biz duygusuyla hareket ettikleri gözlenmiştir. “Takım içinde yaşadığım sorunlarımı daha çok takım kaptanımla çözmeye çalışırım.” sorusunun frekans aralıklarına bakıldığında % 19,5’i Tamamen

katılıyorum, % 15,9’u Kısmen katılıyorum, %19,5’i Kararsızım, % 23,2’si Kısmen katılmıyorum, % 22,0’ı Hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Frekans aralıklarına bakıldığında sporcuların çoğunun takım kaptanı ile iletişimlerinin güçlü olmadığına, yaşanan sıkıntıları çözüme hususunda takım kaptanı ile iletişime geçemedikleri görülmüştür.

Tablo 6. Sporcuların Yöneticileriyle İlgili Verdiği Cevapların Frekans Dağılımları ve Ortalamaları

	İFADELER		Tamamen katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
20)	Kulübümüzde yöneticilerimize ulaşmada ve sorunlarımızı anlatmada genelde sıkıntı çekerim.	F	6	14	14	18	30
		%	7,3	17,1	17,1	22,0	36,6
21)	Kulüp yöneticilerimiz, sporcular arasında ortaya çıkan sorunları yakından izlerler ve bu sorunları çözmek için yeterince çaba harcarlar.	F	23	33	10	8	8
		%	28	40,2	12,2	9,8	9,8
22)	Kulübümüzde yöneticiler ile antrenörümüz arasındaki ilişki iyi bir düzeydedir.	F	46	26	5	5	0
		%	56,1	31,7	6,1	6,1	0
23)	Kulüp yöneticilerimiz yanlış hareket yaptığımızda hiç ayırım yapmadan bizlere gereken tepkiyi gösterir.	F	35	14	14	13	13
		%	42,7	17,1	17,1	15,9	15,9
24)	Yöneticilerimiz başarısız olduğumuz maçlarda bile kişilik haklarımıza saygı gösterir.	F	37	28	10	3	4
		%	45,1	34,1	12,2	3,7	4,9
25)	Kulübümüzde gördüğümüz en önemli iletişim sorununun yöneticilerden kaynaklandığını düşünüyorum.	F	8	6	20	17	31
		%	9,8	7,3	24,4	20,7	37,8
26)	Müsabaka öncesi maç primlerinin belirlenmesinde alınacak kararlara katılmamız mümkün değildir.	F	43	8	11	7	13
		%	52,4	9,8	13,4	8,5	15,9

Araştırma grubunun birbirleriyle ilgili sorulara verdiği cevapların frekansları Tablo 6'da verilmiştir. "Kulübümüzde yöneticilerimize ulaşmada ve sorunlarımızı anlatmada genelde sıkıntı çekerim." sorusuna % 7,3 ü Tamamen katılıyorum, % 17,1'i Kısmen katılıyorum, % 17,1'i Kararsızım, % 22,0'ı Kısmen katılıyorum, % 36,6'sı Hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. "Yöneticilerimiz başarısız olduğumuz maçlarda bile kişilik haklarımıza saygı gösterir." sorusuna % 45,1 i Tamamen katılıyorum, % 34,1'i Kısmen katılıyorum, % 12,2'si Kararsızım, % 3,7'si Kısmen katılıyorum, % 4,9'u Hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. "Kulübümüzde gördüğümüz en önemli iletişim sorununun yöneticilerden kaynaklandığını düşünüyorum." sorusuna % 9,8 i Tamamen katılıyorum, % 7,3'ü Kısmen katılıyorum, % 24,4'ü Kararsızım, % 20,7'si Kısmen katılıyorum, % 37,8'i Hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Sporcuların sorulara verdikleri cevaplara ve sorunların frekans dağılımlarına bakıldığında; yöneticilerin her zaman sporcular ile

iletişim halinde oldukları, sporcuların gerekli olunan her an da yöneticilerine ulaşabildikleri, yaşadıkları sıkıntıları paylaşabildikleri, yöneticilerin sporcuların özlük haklarına her zaman saygılı davrandıkları ve kulüp yöneticilerinin sporcularla diyaloglarının olumlu olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada yer alan sporcuların medeni durumlarına bakıldığında % 86,6'lık büyük bir bölümünün bekar, % 13,4'ünün evli olduğu görülmektedir. Yine Güngör' ün hentbolcular üstünde uyguladığı araştırmada yer alan sporcuların medeni durumlarına bakıldığında % 88,4'lük büyük bir bölümünün bekar % 11,6'sının evli olduğu görülmektedir. Sporcuların çoğunluğunun bekar olmasının nedeninin yaşla bağlantılı olduğu ortaya çıkarılabilir.

Araştırma grubunda yer alan sporcuların öğrenim durumları değerlendirildiğinde sporcuların % 35,4'ü lise, % 64,6'sı üniversite, olduğu görülmektedir. Bu bize Bayan Basketbol liginde yer alan sporcuların eğitimlerine gösterdikleri önemi göstermektedir.

Araştırma grubunda yer alan sporcular "antrenman ve müsabaka sonrasında, antrenörümüz sürekli bizleri eleştirir, kendi hatasını hiç kabul etmez" sorusuna % 42,7'i katılmıyorum, %

17,1'i kararsızım, % 40,3'ü katılıyorum, şeklinde cevap vermiştir. Bu sonuçlar antrenörlerin eleştiriyi tek taraflı yaptıklarının ve bu konuda yanlış hareket ettiklerinin bir göstergesidir. Yapılanmanın daha güçlü olması için antrenörün de eleştiriye açık olması gerekmektedir. Bu bağlamda Güngör' ün hentbolcular üstünde uyguladığı araştırmada yer alan sporcuların % 59,6'si katılmıyorum, % 6'sı kararsızım, % 34,5'i katılıyorum şeklinde cevap vermiştir¹²; bu cevaplar antrenörlerin eleştiriye açık olduğu sonucunu ortaya koymuş olup; bizim çalışmamızda elde edilen bulgularla benzerlik göstermemektedir.

Araştırma grubunda yer alan sporcular "takım içinde arkadaşlarımla kurduğum iletişim sayesinde müsabakalarda iyi performans gösteriyorum" sorusuna %74,4'ü katılıyorum, %18,3'ü kararsızım, % 7,3'ü katılmıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Yine bizim çalışmamıza benzerlik gösteren Güngör'ün hentbolcular üstünde uyguladığı araştırmada elde edilen bulgular bizim çalışmamızı destekler niteliktedir¹². Çalışkan'ın voleybolcular üzerinde yaptığı çalışmada 7 yıl ve daha üstü aynı takımda oynayan sporcuların birbirleriyle daha fazla uyum sağladığı ve iletişim düzeylerinin daha iyi olduğu tespit edilmiştir⁶. Bu sonuçlarda takım sporlarında iletişimin önemini bir kez daha göz önüne sürmüştür.

Araştırma grubunda yer alan sporcular "kulüpteki en önemli iletişim

sorunu yöneticilerden kaynaklanıyor" sorusuna % 58,5'i katılmıyorum,% 24,4'ü kararsızım,% 17,1'i katılıyorum cevabını vermesi iletişimde yöneticilerin etkili ve yapıcı olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilebilmektedir. Ancak Güngör' ün hentbolcular üstünde uyguladığı araştırmada ise sporcular aynı soruya % 32,1'i katılmıyorum, % 14,3'u kararsızım, % 53,6'sı katılıyorum, diyerek sorunun yönetici kaynaklı olduğunu ifade etmektedir¹². Erkan yaptığı çalışmada futbol takımlarında yaşanan iletişim sorunlarının daha çok yöneticilerden kaynaklandığını sonucunu bulmuştur⁸. Bu çalışmaların bulguları bizim çalışmamızla benzer sonuçlar göstermemiş olup; farklı branşlar da görev yapan kulüp yöneticilerinin iletişim becerilerinde farklı tutum sergiledikleri ortaya çıkmıştır.

Sporcuların antrenörleri ve yöneticileri ile iletişim seviyelerinin iyi olmasına rağmen bu kişilerden olumsuz bir bildirim aldıklarında performanslarını düşürecek kadar etkilendikleri görülmektedir. Fakat bu durum Güngör' ün hentbolcular üstünde uyguladığı araştırmada antrenörlerin olumsuz eleştirilerinin sporcuları daha da motive ettiği sonucunu ortaya koymuştur¹². Bu farkın branş farkından kaynaklandığı düşünülmektedir. Yine Yılmaz'ın yaptığı çalışmada badminton ve güreş antrenörlerinin sporcularına iyi performans sergilediklerinde pozitif geri bildirim yaptıklarını fakat bu durumun futbol, voleybol ve hentbol

antrenörlerinde aynı olmadığını belirtmiştir²². Başka bir çalışmada, antrenörlerini dinleme becerisi, kişilerarası iletişim becerilerini sporcuların gözünde ölçülmeye çalışılmış, sonuç olarak sporcular ile ilişki ve onları destekleme eksikliği ile sporcuların tükenmişlik düzeyi ile anlamlı bir ilişki bulunulmuştur²¹. Bu da antrenör ve sporcu arasında yer alan iletişim kritik rolünü göstermektedir. Bu sebepten dolayı böyle üst düzey sporcuların profesyonel anlamda psikolojik destek almaları performanslarının artırılması ve genel ruh halleri açısından önem kazanmaktadır fakat çalışmamızdaki yer alan kulüpler bu desteği oyuncularına sağlamamaktadırlar.

İletişim düzeyinin iyi çıkmasının nedeni; araştırmaya katılan sporcu grubunun bayan olması, antrenör ve yöneticilerin erkek ağırlıklı olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Bu sonucu elde etmedeki en önemli faktör bayanların iletişim beceri düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olmasıdır. Yurt dışında yapılan araştırmalar kadınların beklentilerini, düşündüklerini, kaygılarını daha sık ve daha açık ifade edebildiklerini göstermektedir^{11, 16, 17}. Literatürde iletişim becerisi düzeylerinin cinsiyetler arası farklılık göstermediğini belirten araştırmalar olsa da^{13,4}, bayanların iletişim beceri düzeylerinin erkeklere göre daha iyi olduğunu ifade eden birçok araştırma bulunmaktadır^{18,14,15,11,3,1}. Yapılan bir çalışmada iletişim becerilerini içeren bir kursa tabi tutulan erkek ve bayan

öğrencilerin öğrenme düzeyleri incelenmiş ve bayanların erkeklere oranla iletişim düzeylerinin daha iyi olduğu tespit edilmiştir². Pehlivanın öğretmen adaylarının iletişim becerileri üzerinde yaptığı çalışmada kız adayların iletişim becerilerinin erkeklere oranla daha iyi düzeyde olduğunu bulmuştur¹⁹. Çalışkan'ın voleybolcular üzerinde yaptığı çalışmada bayan voleybolcular erkek voleybolculara göre antrenörleriyle iletişim düzeylerinin daha iyi olduğunu görmüştür⁶.

Sonuç olarak; araştırmanın sonuçlarına bakıldığında sporcularının kendi aralarında, antrenörleriyle ve yöneticileriyle iletişimlerinin iyi olduğu görülmüştür. Bu durumda takım başarısında iletişimin önemli olduğunu görmekteyiz. Etkili iletişim, bir sporcunun, antrenörün ve spor yöneticisinin elde edebileceği en güçlü araçlardan biridir. Bu nedenle antrenörler ve yöneticiler, sporcuların kendilerine yardım ettiği hissini uyandırılması ve her sporcunun aynı amaçlar doğrultusunda birlikte hareket edebilmesi için etkili iletişim modelleri kurmalıdır. Takımın üst düzey başarıyı yakalayabilmesi hususunda oyuncuların birbirleriyle ve takımın bütünüyle özdeşleştiği karşılıklı bir saygı ağı oluşturması gerekmektedir. Özellikle takım sporlarında performansı arttırmak için takımda sporcu, antrenör ve yöneticiler arasındaki iletişime spor kulüpleri tarafından önem verilmelidir.

KAYNAKLAR

- 1.Alkaya, Y., "Lise Öğrencilerinin İletişim ve Empati Becerilerinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi", Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2004
- 2.Aspegren, K. Teaching and Learning Communication Skills in Medicine-A Review With Quality Grading Of Articles. Medical Teacher, Vol. 21(6) 565-570, 1999.
- 3.Bozkurt, N., Serin, O., Emran, B., "İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinin Problem Çözme, İletişim Becerileri ve Denetim Odağı Düzeylerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi", 12. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. 1373-1392, Antalya, 2003
- 4.Bulut, B.N., "İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt:2(4), 443-452, 2004
- 5.Chelladurai, P. & Saleh, S.D., Dimensions of leadership behavior in sports: Development of a leadership scale. Journal of Sport Psychology, 2, 34-45, 1980.
- 6.Çalışkan, G., Liderlik açısından antrenör davranışlarının sporcu performansı üzerine etkisinin değerlendirilmesi (Voleybol örneği) Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 2001.
- 7.Dökmen, Ü. İletişim Çatışmaları ve Empati. Yirmi sekizinci basım. Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2004.
- 8.Erkan, M., Sporda İletişimin Önemi ve Takım Performansına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Haziran, S. 19-26, 2002.
- 9.Erkan M., Terekli M.S., Sporda İletişimin Önemi ve Takım Performansına Etkisi Üzerine Bir Araştırma (Türkiye Birinci Profesyonel Futbol Ligi Örneği), The 10th ICHPER•SD European Congress and the TSSA 8th International Sports Science Congress, Antalya, Türkiye, 2004.
- 10.Ersanlı, K., Balcı, S. "İletişim Becerileri Envanterinin Geliştirilmesi: Geçerli ve Güvenirlik Çalışması". Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. Cilt:2(10), 7-13, 1998.
- 11.Görür, D., "Lise Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Değerlendirmelerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adana, 2001.
- 12.Güngör M., Hentbol Kulüplerindeki Sporcu, Antrenör ve Yöneticilerin İletişimsel Yapı ile Takım Başarısı Arasındaki İlişkisi, Psiko-sosyal Alanlarda Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2009.
- 13.İlaslan, Ö., Orta Öğretim Öğrencilerinin Bazı Özlük Niteliklerinin ve Baskın Ben Durumlarının İletişim Becerileriyle İlişkisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya 2001.
- 14.Korkut, F., Yetişkinlere Yönelik İletişim Becerileri Eğitimi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 143-149, 28. 2005.
- 15.Korkut, F., Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi, IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Anadolu Üniversitesi, 208-218, Eskişehir, 1997
- 16.Korkut, F., İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışmaları., Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. Cilt:2(7), 18-23, 1996.
- 17.Newman, M., Stepfamily Realities: How to Overcome Difficultes and Have a Happy Family. 1994 ERIC: ED381294, 2007.
- 18.Saygıdeğer, A., Benlik Saygısı Düzeyleri Farklı Genel Lise Öğrencilerinin Bazı Kişisel Özelliklerine Göre İletişim Becerilerine İlişkin Algılarının İncelenmesi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2004.
- 19.Pehlivan, Baykara, K., Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma, İlköğretim-Online 4(2), 2005. <http://ilkogretimonline.org.tr/vol4say2/v04s02m2.pdf>
- 20.Riesch, S. K., Henriques, J., Chanchong, W. Effects of Communication Skills Training on Parents and Young Adolescents From Extreme Family Types. Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing. 2003.
- 21.Vealey, R.S., Armstrong, L., Comar, W., & Greenleaf, C.A., Influence of perceived coaching behaviors on burnout and competitive anxiety in female college athletes. Journal of Applied Sport Psychology, 10, 297-318. 1998.
- 22.Yılmaz, İ., Sporcu Algıları Çerçevesinde Farklı Spor Branşlarındaki Antrenörlerin Liderlik Davranış Analizleri Ve İletişim Beceri Düzeyleri, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2008